

«Οι Σαρακατσάνοι είναι οι ινδοευρωπαϊοί που αιώνες τώρα αναζητεί η επιστημονική κοινότητα»

Ο δρ. Ανθρωπολογίας Νίκος Πουλιανός αμφισβητεί τη θεωρία των ινδοευρωπαϊών γλωσσολόγων

Ο Δρ. Ανθρωπολογίας Νικόλαος Πουλιανός, μίλησε στον Alpha Radio 88,6 και το Νίκο Χατζαρίδη για την επιστημονική θεωρία τη δική του, και, κυρίως του πατέρα του, Άρη Πουλιανού, διακεκριμένου ανθρωπολόγου με πολύχρονη έρευνα σε γλωσσικά και φυλετικά θέματα, γύρω από την πρώτη «μητέρα» γλώσσα της Ευρώπης. Απέναντι στην επικρατέστερη επιστημονική προσέγγιση από τους ανθρωπολόγους της ινδοευρωπαϊκής θεώρησης, ο κ. Πουλιανός υιοθετεί τη θεωρία της παλαιολιθικής συνέχειας και θεωρεί ότι δεν επαρκεί ο χρόνος των 10.000-12.000 ετών για τη διάδοση των γλωσσών, αλλά ότι η επιστημονική έρευνα πρέπει να πάει ακόμη πιο πίσω

«Εδιδλώνοντας το νήμα της καταγωγής της ελληνικής γλώσσας με την αματία και την επιστημονική προσέγγιση του ανθρωπολόγου, ο κ. Πουλιανός βλέπει τους Σαρακατσάνους ως τους πρώτους «ινδοευρωπαϊκούς» που αναζητά η άλλη σχολή των ανθρωπολόγων, υπογραμμίζοντας ότι οι Σαρακατσάνοι αποτελούν μια καθαρή, απομονωμένη και ενδογαμική κοινότητα που επιβίωσε για πολλούς αιώνες, χωρίς προμήξεις στη γλώσσα τους, στις παραδόσεις τους.

Πολύ ενδιαφέρον το θέμα της καταγωγής της ελληνικής γλώσσας από άποψη ανθρωπολογική, κ. Πουλιανός. Πώς το αναζητείτε εσείς;

Υπάρχει η γλωσσολογική ιστορία των ινδοευρωπαϊών, οι οποίοι κάποτε γνώριζαν των πρωτοευρωπαϊκή γλώσσα την οποία διέδωσαν μέχρι τον Ατλαντικό. Εναντίον αυτής της εκδοχής έχουν διατυπωθεί πολλές αμφιβολίες και από τον Άρη Πουλιανό, τον πατέρα μου, και από άλλους ερευνητές, από έναν Ιταλό καθηγητή γλωσσολογίας που από κοινού με Βέλγους και Γερμανούς έχει αναπτύξει τη θεωρία της παλαιολιθικής συνέχειας, που λέει ότι δεν φτάθηκαν τα 10.000-12.000 χρόνια που υποτίθεται, κατά τους ινδοευρωπαϊκές γλωσσολόγους χρειάζονται να διαδοθούν αυτές οι γλώσσες, αλλά ήθελαν περισσότερο χρόνο, κάτι στο οποίο συμφωνώμε κι εμείς. Κάποτε, από τον Ατλαντικό μέχρι τον

Ινδικό Ωκεανό, από κάπου μάθαμε τις ίδιες λέξεις, σε αυτό συμφωνούμε.

Γίνεται και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Γλωσσολόγων αυτή η ατζέντα;
Δεν άρχισε ακόμη εκεί. Εκεί έχουμε υποστήριξη ως προς το θέμα του αρχαιοανθρώπου των Πετραλώνων, που είναι στα 700.000 χρόνια πριν από το σήμερα και όχι πριν από 200.000 χρόνια, όπως αναγράφεται στην εισοδα του Μουσείου. Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Γλωσσολόγων απηύθυνε και επιστολή, χωρίς να το πει αυτό, για ποια λόγους γράφατε αυτό. Παρόμοιας τοποθέτησης ήταν ο Δτ. καθηγητής Γλωσσολογίας στη Νότια Κορέα, πρόεδρος της Παγκόσμιας Ένωσης Σηπ-λιολογίας.

Αυτό, τι λέει; Ότι δεν ασχοληθήκαμε σοβαρά με το θέμα;

Παρέθεσε γίγος στην ομιλία μου τις γνώμες τριών γλωσσολόγων που μίλησαν πέρρσι στη ση Θεσσαλονίκη στο Παγκόσμιο Συνέδριο, ενός Πέρρη, ενός Νιγηριανού και μιας Γαλλίδας, οι οποίοι είχαν να προσέξουμε τη γλώσσα αυτή. Η Γαλλίδα λέει ότι διδάσκονται δια των ξένων πανεπιστημίων, αλλά και στην Ελλάδα, λανθασμένα πράγματι, ανθελλνικά. Ήταν πολύ πιο σκληρή η Γαλλίδα. «Εσείς γιατί τους ανέχεστε να κακοποιούν τον πολιτισμό σας τόσα χρόνια;» είπε. Ήταν καλό που αναφέρθηκε όσα γλωσσολογικά γνωρίζουμε εδώ και 4,5 αιώνες. Οι

πρώτες επιστολές που αναφέρονται ότι υπάρχουν κάποιες ομοιότητες λέξεων μεταξύ ινδικών και ευρωπαϊκών ήταν από έναν Ιταλό, τον Φίλιππο Σασέτι, ο οποίος σύγκρινε την ινδική λέξη «σάρπας» την ιταλική λέξη «σερπέντε», λέγοντας πόσο ομοιάζουν. Έτσι ξεκίνησε μια συζήτηση, μέχρι εκεί δεν θα είχα αντίρρηση ούτε εγώ, ούτε ο πατέρας μου. Όμως πρέπει να «κουμπώνουν» διάφοροι επιστημονικοί κλάδοι, όταν μιλάμε για επιστημονική συνεργασία. Αυτό που έχει επισημάνει από το 1973 με ανασκομηση του από το Σικάγο και από το 1993 με βιβλίο του ο Άρης Πουλιανός, είναι οι Σαρακατσάνοι. Με ρώτησαν χτες αν είμαι Σαρακατσάνος. Καμία σχέση δεν έχω, πέραν από τους δεσμούς αίματος, ως Έλληνας. Οι σημερινό Σαρακατσάνοι έχουν αλλοιωθεί ως προς τον τρόπο ζωής τους, έχουν εγκατασταθεί, δεν είναι τόσο ενδογαμικοί όσο ήταν παλιά, παλιά ήταν αδιανόητο να παντρευτούν μη Σαρακατσάνα. Γι αυτό και τους μελέτησε ο πατέρας μου, ως ειδική απομονωμένη ομάδα πληθυσμού, η οποία σιδέποτε μίλησε άλλη γλώσσα, διότι σύμφωνα με διάφορους γλωσσολόγους, δεν είχαν προμήξεις με άλλα φύλα. Η περιοχή που ζούσαν εκτείνεται από την Πίνδο μέχρι την Βάρνα της Βουλγαρίας, και τους δύο πληθυσμούς και των Σαρακατσάνων και των Βουλγάρων, τους μελέτησε ο πατέρας μου το 1963. Είχε μια πρόσκληση από τον γέρο Καραμανλή να έρθει στην Ελλάδα και να αναλάβει την έδρα ανθρωπολογίας, αλλά είχε το δίλημμα να πάει στη Βουλγαρία να μελετήσει Βουλγάρους και Σαρακατσάνους με εντολή της Σοβιετικής Ακαδημίας ή να έρθει στην Ελλάδα να αναλάβει την έδρα; Έτσι την έλασε την έδρα στην Ελλάδα.

Ο πατέρας μου, μου έμαθε ότι πρώτα είμαι άνθρωπος, μετά επιστήμονας και μετά Έλληνας. Άρα πρέπει να σεβαστούμε την επιστημονική γνώση

»

Ποιμήσα να πεί στη Βουλγαρία, γιατί σκέφτηκε ότι δεν θα ξαναβεί στην ευκαιρία να γίνει μελέτη από ανθρωπολογική σκοπιά και πράγματι δεν ξαναβίωσε καμία μελέτη. Η εποχή που μελέτησε είναι δεκάδες χιλιάδες χρόνια. Εκείνος, εννοεί ότι φτάνουμε μέχρι τον Αρχαίνοσπο. Η μέθοδος η ανθρωπολογική είναι τελείως ανεξάρτητη, βασίζεται στο ότι όσο πιο διεκδικημένο είναι, τόσο πιο παλιό είναι, ένα γνώρισμα. Τα κατσαρό μαλλιά υπάρχουν σε μεγάλη έκταση σαν ανθρωπολογικό γνώρισμα μόνον στην Αφρική. Αυτό το συγκεκριμένο γνώρισμα είναι πολύ παλιό, γιατί απαντάται σε τεράστια έκταση γεωγραφικά. Αντίστοιχα, έχουμε και άλλα παραδείγματα, όπως με το δέρμα, το χρώμα των ματιών, όπου ανάλογα με το ποσοστό, μπορούμε να προσεγγίσουμε πόσο παλιό είναι ένα ανθρωπολογικό γνώρισμα. Ο Άρης Πουλιανός το αναφέρει καθαρά, οι Σαρακατσάνοι είναι οι ινδοευρωπαϊοί που τόσους αιώνες οι επιστήμονες αναζητούνταν. Θα μπορούσαμε να δώσουμε την ονομασία «ευρωπαϊδαν», αφού ξεκίνησαν από την Ευρώπη. Το ίδιο των Σαρακατσάνων δεν είχε προμήξεις ξένων λέξεων, αυτό είναι στοιχείο γλωσσολογικό. Αφού αυτοί οι άνθρωποι με την ενδογαμία τους επιβίωσαν δεκάδες χιλιάδες χρόνια μόνοι τους, γιατί να μην είναι αυτοί οι «πα-

θμημένη ράτσα» που εξωθήθηκε προς τα βουνά από τους παραλιακούς μεσογειακούς πληθυσμούς. Από εκεί πέρανουμε το νήμα για την καταγωγή της ελληνικής γλώσσας. Το 2008 έκανα μια ανακοίνωση για την καταγωγή της λέξης «όπλο» από την «οπλή», η οποία μετατράπηκε μετά σε «εργαλείο».

Αυτή σας τη θεωρία την αποδέχονται οι ουνάβελφοι σας ανθρωπολόγοι;

Η παγκόσμια ανθρωπολογία, αυτό δεν το αποδέχεται. Η παράδοση όμως είναι τόσο ισχυρή. Σήμερα διαμορφώνεται μια άποψη στην παγκόσμια ανθρωπολογική κοινότητα ότι δεν υπάρχουν φυλές ή ράτσες. Αυτή η νοοτροπία καλλιέργειαι με αγαθό σκοπό, για να μην υπάρχει καχυποψία ανάμεσα, ως πούμε, σε ανθρώπους διαφορετικού φύλου, διαφορετικού χρώματος, αλλά κατά την άποψή μου επιφέρει λανθασμένα αποτελέσματα. Πέρρσι στο Παγκόσμιο Συνέδριο Ανθρωπολογίας του Μάντσεστερ παρουσιάστηκαν οι ίδιες θεωρίες, οι οποίες υιοθετήθηκαν από το 2012 - υπομάρζοζαται, αλλά δεν έχω τις δυνατόει να το ψάξω - ότι έγιναν δεκτές και από τον ΟΗΕ και αυτό καταβαλίνεται θα συνεχιστεί την έρευνα στην ίδια βάση για χρόνια.

Μήπως υπάρχουν και πολιτικές σκοπιμότητες;

Ενδεχομένως. Ο πατέρας μου, μου έμαθε ότι πρώτα είμαι άνθρωπος, μετά επιστήμονας και μετά Έλληνας. Άρα πρέπει να σεβαστούμε την επιστημονική γνώση. Αν η επιστημονική γνώση λέει ότι ο άνθρωπος των Πετραλώνων είναι 15.000 ετών, αυτό πρέπει να αποδεχθεί μετά από συζήτηση, όχι με αφορισμούς. Χάρουμε που ο ΟΔΕΓ Καβάλας έβαλε ως βάση συζήτησης το θέμα αυτό, γι αυτού άλλωστε και ο πρόεδρος ο κ. Κόντος είχε να γίνει Παγκόσμιο Γλωσσολογικό Συνέδριο στην Καβάλα.

Αμφισβητείται από πολλούς η συνέχεια των Ελλήνων από την αρχαιότητα. Υπάρχουν αποδείξεις ότι υπάρχει συνέχεια;

Αυτό ήταν το θέμα της διακατορικής διατριβής του πατέρα μου το 1960 στη Μόσχα, όπου αναγνωρίστηκε κάτι που δεν είναι γνωστό, ότι οι σύγχρονοι Έλληνες σε κάθε γεωγραφική περιοχή, η σύγκριση τους με τα αρχαία κενάτα βέλγαι με ανθρωπολογική συνέχεια απώλυτη. Η Ελβετική Ακαδημία Επιστημών βέλγικη ότι οι Έλληνες δεν είναι ολκιρικής καταγωγής. Εμείς υποστηρίξαμε ότι δώσαμε αίμα, δεν πήραμε. Οι Σκοπιανοί, οι Βουλγάροι είναι Ελβετόφωνοι, δεν είναι Σλάβοι. Μπορεί να αιθαθούν Σλάβοι.

Η ανθρωπολογία θα μπορούσε να δώσει απαντήσεις σε ορισμένα εθνικά θέματα;

Η ανθρωπολογία θα μπορούσε να βοηθήσει τους πολιτικούς να σκεφτούνται αντιεκμεκνικά. Πρότείνω πρόφοτα την μελέτη ανθρωπολογικά της καταγωγής των Κυπρίων, που δεν έχει γίνει. Δεν βρήκα ανταπόκριση. Των Ελλήνων έχει γίνει, αυτή του Πουλιανού, αλλά πολεμείται. Και για την Κύπρο, επομένως, πρέπει να γίνει μια ανάλογη μελέτη.

Εκδήλωση για την καταγωγή της ελληνικής γλώσσας από ανθρωπολογική σκοπιά

Προσκεκλημένοι του ΟΔΕΓ η δρ. γλωσσολογίας **Κατερίνα Χατζοπούλου** και ο δρ. ανθρωπολογίας **Νίκος Πουλιανός**

Ο Όμιλος Καβάλας για τη Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ), στο πλαίσιο της δράσης του για προβολή θεμάτων που σχετίζονται με τη γλώσσα μας, την ιστορία και τον πολιτισμό πραγματοποίησε την περασμένη Τετάρτη εκδήλωση - διάλεξη στην Δημοτική Βιβλιοθήκη Καβάλας με θέμα: «Η καταγωγή της ελληνικής γλώσσας από γλωσσολογική και ανθρωπολογική σκοπιά» με εισηγητές την δρ. γλωσσολογίας, πρόεδρο του συλλόγου Αρχαία Ελληνικής Φιλολογίας «συν Αθηνά» Κατερίνα Χατζοπούλου και τον δρ. ανθρωπολογίας, μέλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ανθρωπολόγων, Νικόλαο Πουλιανό.

Όπως τόνισε αρχικά η κ. Χατζοπούλου: «Το επίπεδο της σκέψης των Ελλήνων φιλοσόφων όσον αφορά το γλωσσικό φαινόμενο, αφήνει πραγματικά άφωνους τους σύγχρονους μελετητές. Οι παρατηρήσεις τους όσον αφορά τη γλώσσα, ειδικά στον Αριστοτέλη και στους στωικούς αργότερα, είναι εφάμιλλες της σύγχρονης γλωσσολογικής επιστήμης που έφτασε στο ίδιο επίπεδο. Η γλωσσολογία έκανε παρόμοιες παρατηρήσεις μετά από 100 και πλέον χρόνια συστηματικής μελέτης εκατοντάδων και χιλιάδων γλωσσών. Οι γλωσσολόγοι σήμερα έχουν εικόνα μέχρι 7.200 γλώσσες εν ζωή, που έχουν ζωντανούς φυσικούς ομιλητές, πέρα από όσες δεν έχουν ζωντανούς φυσικούς ομιλητές. Υπάρχει ένας διαχωρισμός ανάμεσα στη γλώσσα και τη γραφή. Από τις 7.200 γλώσσες, μόνο οι μισές έχουν σύστημα γραφής. Έχουμε τη γραμμική Α' στον Μινωικό πολιτισμό που δεν έχει αποκρυπτογραφηθεί, ενώ η Μινωική Β' έχει αποκρυπτογραφηθεί. Το πρώτο δε πραγματικό αλφάβητο είναι το ελληνικό αλφάβητο. Το ερώτημα για την προέλευση της ανθρωπίνης γλώσσας είναι ένα διαχρονικό ερώτημα που απασχόλησε διάφορους πολι-

τισμούς από την αρχαιότητα. Εφόσον η γλώσσα είναι μέρος της πραγματικότητας, είναι βασικό εργαλείο επιβίωσης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής. Βελτιώνει τη διαπραμάτευση, το εμπόριο, την ομαλή επικοινωνία με την ομάδα, με τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας. Από τον Αριστοτέλη έχουμε πολύ ωραίες διατυπώσεις και κάποιες μεγάλες αλήθειες: όλοι οι άνθρωποι από τη φύση τους θέλουν να μάθουν. Ακόμη και το κουτσομπολιό είναι ένα είδος γνώσης. Ένα από αυτά που απασχόλησαν τους ανθρώπους, είναι η προέλευση της γλώσσας. Σήμερα, είμαστε σε πλεονεκτικότερη θέση σε σχέση με παλαιότερες εποχές για να αποκτήσουμε κάποια εικόνα για την προέλευση της ανθρωπίνης γλώσσας και ειδικότερα της ελληνικής γλώσσας. Το πλεονέκτημα οφείλεται στην πρόοδο των επί μέρους επιστημών και τη συστηματική καταγραφή και

μελέτη επί μέρους γλωσσών παγκοσμίως. Στη συνέχεια ο κ. Πουλιανός μίλησε για την καταγωγή της ελληνικής γλώσσας από ανθρωπολογική σκοπιά, διευκρινίζοντας πως πρόκειται για ένα θέμα κάπως ευαίσθητο, διότι στην περίπτωση της καταγωγής της ελληνικής γλώσσας, μπορεί να παρεξηγηθεί. «Χρέος μας είναι η εκλαίκευση των γνώσεών μας, που σημαίνει ότι πρέπει να τις κάνουμε κτήμα του κόσμου». Αφού ευχαρίστησε τον πρόεδρο του Ομίλου κ. Κόντο για την πρόσκληση και τη φιλοξενία, ο κ. Πουλιανός επεσήμανε ότι η ομιλία των ανθρώπων στα σπήλαια αναπτύχθηκε λόγω της ασφάλειας του περιβάλλοντος των σπηλαίων, επειδή μπορούσαν να συνομιλήσουν μεταξύ τους. «Οι αρχάνθρωποι μήκαν τους ανθρώπους στα σπήλαια. Αν δεν έρχονταν οι παγετώνες δεν θα έμπαιναν, καθώς το περιβά-

λον τους είναι αφιλόξενο, κρύο και υγρό. Όλοι, από όποια θέση και αν βρισκόμαστε αυτή την κρίσιμη για τη χώρα μας στιγμή, πρωταρχικά οφείλουμε να συνδράμουμε για το έθνος μας». Το σημαντικότερο συμπέρασμα του Αρη Πουλιανού (πατέρα του) που υπερασπίστηκε στη Μόσχα το 1960 τη διδακτορική διατριβή, σχετίζεται με το ότι οι σύγχρονοι κάτοικοι της Ελλάδας, όπως και ευρύτερα της χερσονήσου του Αίμου, είναι απόγονοι ντόπιων πληθυσμών. Έτσι, σε αλφαβητική σειρά οι Βούλγαροι, οι Κροάτες, οι Μαυροβούνιοι, οι Σέρβοι, οι Σκοπιανοί, οι Τούρκοι είναι σλαβόφωνοι και τουρκόφωνοι αντίστοιχα. Στην εκδήλωση παραβρέθηκαν μεταξύ άλλων ο αντιπεριφερειάρχης Καβάλας Θόδωρος Μαρκόπουλος και ο πρόεδρος της ΔΕΥΑΚ Νίκος Ξανθόπουλος που εκπροσώπησε την δήμαρχο Δήμητρα Τσανάκα.